

"ולא תביא תועבה אל ביתך": (ז', כו)

הצדיק רבי יצחק מברדיטשוב היה אומר: המכניס גאוה אל תוך ליבו עובר ב"לא תעשה" של "ולא תביא תועבה אל ביתך", שהרי אין לך תועבה מתועבת כגאוה, ומקרא מלא הוא (משלי ט"ז, ה): "תועבתך יהנהך כל גבה לב". והלא דברים קל וחומר: ומה המכניס גאוה לתוך ביתו כך, המכניס גאוה לתוך ליבו על אחת כמה וכמה.

ומעשה באברך אחד שבא אצל רבו, ונפשו בשאלתו, שיתן לו עצה איך וכיצד להלחם במידת הגאוה.

שאלה גדולה שאלת בני אמר לו הרב שב והמתן עד שיכנסו גדולי מעשה.

משישב והמתין נכנס אדם אחד ושטח בקשתו לפני הרב: בתו התארסה, עם בחור הגון בן טובים, אך אין בידו צרכי החתונה שיעלו לפחות כמה מאות זהובים. פנה הרב לאברך הממתין: תן נא למסכן זה שלש מאות זהובים, ילך וישיא את בתו בשעה טובה ומוצלחת. השיב האברך: "עני אני, אין בידי פרוטה שחוקה."

לאחר שעה מועטת נכנס ה"מורה הוראה" שבעיר, שאלה חמורה באה לפניו, דין קשה מאד שאין בידו לפותרו. רצוני לשמוע חוות דעת קדשו של רבינו. ישאל כבודו מהאברך היושב אתנו כאן. "רביי! התנצל האברך כמבוייש, עדיין לא מלאתי כרסי בש"ס ובפוסקים ואין בידי להורות בשאלה כה חמורה.

שוב עברה שעה קלה, נדחק ונכנס אחד מן הסוחרים הגדולים. "רבינו", אומר הסוחר: "נסתבכתי בדין ודברים על דבר עסק גדול שהיה לי עם פריץ פלוני ואינני מוצא ידי ורגלי. אנא ילמדני נא עצה ותושיה איך להחליץ מן המיצר". "פנה נא" אמר לו הרב לסוחר הנבוך לאברך זה היושב עמנו, שהוא יעזור לך בעצה טובה. אני??? נאנח וגונח האברך, אינני בקי ביותר בהוויות העולם ולא נהירים לי שבילי המסחר.

אותה שעה נתן הרב עיניו באותו אברך, פתח ואמר לו: אברך, אברך, מי שאין לו עושר, לא תורה ולא סחורה, צריך הוא עצה כנגד הגאוה! אתמהה!! מלך אביון במה יתגאה?...

ואשר על כן הפסדים רבים נגרמים לגאותן שהרי אמרו רבותינו ז"ל בתלמוד (פסחים סו) כל המתגאה אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, ואם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו. ועוד אמרו חז"ל בתלמוד (בבא בתרא צ"ח) שאין דבריו של הגאון מתקבלים אפילו על אנשי ביתו. ובזוהר הקדוש כתוב: כשאתה רוצה לדעת אם האדם הוא ריק ואין בו תורה, סימן לדבר "שבוחי", כלומר שתמיד הוא משביח את עצמו. וזאת משום שהתורה מרובה ועמוקה כים, וככל שאדם נכנס לעובי הקורה של חכמת התורה מרגיש יותר ויותר שחסרה לו חכמה, ונחשב הוא לעם הארץ. והלא רק להבין את דברי קדשם של התנאים ואמוראים זו כבר זכות, ואילו לחדש חידושים ולבנות סוגיות כמוהם, בדורות האלו לא נמצא אדם כזה. אם כן על מה יתגאה האדם עלי אדמות בעולם השפלה הזה? ומי ששפל נעשה לבית קיבול לחכמת התורה. וחוט של חן וחסד משוך עליו (לבוש יוסף).

ישראל לסגולתו

סגלה לגדול ילדים קטנים בנחת

לאמהות המתקשות בנטל גדול ולדיהם והוא עליהם למשא ובפרט באשר הגדול הולך קשה ומנגע, להקדים תפלה בבקר על הצלחת אותו היום, והוא בדוק ומנסה, אמא שקמה קצת יותר מקדם מהזמן שצריכה להעיר את ילדיה, ומקדימה תפלה לה מעמק לבה שילך לה היום בנקל, שהילדים יהיו ממשמעים, נוחים זה לזה, וישגדולם יהא בנקל באותו יום, תראה פלאות ממש!... וכמו כן ברגעים אחרים בכל בקר ותבונן האם העמוסה במשא גדול ילדיה, שבעצם מגדלת היא ילדים לתלמוד תורה שהעולם עומד על הבל פיהם, ובזכותם חיה היא ובעלה, כך שיותר ממה שהורים משמרים את ילדיהם הקטנים, יותר מכך משמרים ילדים אלו את הוריהם מפל גזרות קשות ורעות, שכן בהחלט יתכן שמבטלים מההורים גזרות קשות רק בשל כך שיש להם תפקיד לגדל בניהם לתורה, ותשמח בבניה לראות בהם פמצילי חיה וחי בעלה בעולם הזה, ועל אחת כמה וכמה בעולם הבא, שכן בן מזפה אביו ואמו, ואף מצילים מגיהנם ומביאים לחיי עולם הבא כמובא בחז"ל.

ותאמר הפסוק בתהלים (קיי"ג, ט)

"מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הלוי-ה".

ועוד תאמר:

אין העולם מתקים אלא על הבל פיהם של תינוקות של בית רבן, לפי שאין דומה הבל פה שאין בו חטא להבל פה שיש בו חטא (שבת קיט ע"ב).

"רבי הושע בן חנניה אשרי יולדתו" (אבות פ"ב מ"ט)

"הזרעים בדמעה ברנה יקצרו. הלוך לך ובכה נשא משך הזרע בא נבוא ברנה נשא אלמתי" (תהלים קכו, ה-ו).
"הנה נחלת ה' בנים שכר פרי הבטן. פחצים בנד גבור בן בני הנעורים. אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם לא יבשו פי ודברו את אויבים בשער" (תהלים קכו, ג-ה).

אמת

מה. מי שמקיים דבורו, יכול לעשות פעולות.

